

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นขององค์ประกอบของหอกระจายข่าวที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรในทัศนะของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สถานภาพบางประการทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใหญ่บ้าน (2) สภาพของหอกระจายข่าวที่เป็นอยู่ (3) การใช้หอกระจายข่าวเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรและปัญหา (4) คุณลักษณะขององค์ประกอบของหอกระจายข่าวที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรที่ผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าจำเป็น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 รายจากประชากร 110 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2539 โดยใช้แบบสอบถามที่ควบคุมเวลาและอธิบายคำตอบแต่ละข้อให้กลุ่มตัวอย่างตอบพร้อมกันไป (Administrative Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสอบถามแบบพบกันโดยตรง และสังเกตพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างประกอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ชนิดโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เป็นเครื่องช่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สถานภาพบางประการทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใหญ่บ้านที่เข้าร่วม

โครงการหอกระจายข่าวเพื่องานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

สถานภาพพื้นฐานบางประการทางสังคม ประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หอกระจายข่าว ผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดเป็นชาย ร้อยละ 32.6 มีอายุตั้งแต่ 51-55 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 51 ปี ร้อยละ 50.0 มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 6 คน มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเฉลี่ย 9 ปี ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่หรือร้อยละ 72.1 ได้รับความรู้ทางการเกษตรจากเกษตรตำบลมากที่สุด ร้อยละ 62.8 ไม่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากเจ้าหน้าที่ให้ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าว ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่

หรือร้อยละ 69.8 ไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่เผยแพร่ ร้อยละ 40.7 ได้รับเทปในวันประชุมประจำเดือนกำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 77.4 เห็นด้วยอย่างยิ่งในการใช้หอกระจายข่าวเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ร้อยละ 55.8 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งกระจายเสียงผ่านหอกระจายข่าว ผู้ใหญ่บ้านมีระยะเวลาทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวนานเฉลี่ย 6 ปี และมีระยะเวลาเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าวนานเฉลี่ย 3 ปี

สถานภาพพื้นฐานบางประการทางเศรษฐกิจ ผู้ใหญ่บ้านเกือบทั้งหมดหรือร้อยละ 96.5 มีอาชีพหลักทำการเกษตร มีเนื้อที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 31.8 ไร่ โดยมีเนื้อที่ถือครองมากที่สุด 130 ไร่ มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ย 29.9 ไร่ โดยมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรมากที่สุด 125 ไร่ และบางรายไม่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร โดยร้อยละ 43.0 มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรน้อยกว่า 21 ไร่ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ร้อยละ 59.3 มีแรงงานในครัวเรือนตั้งแต่ 3-5 คน

5.1.2 สภาพของหอกระจายข่าวที่เป็นอยู่ หมู่บ้านมีหอกระจายข่าวเฉลี่ย 1.5 แห่ง สูงสุด 4 แห่ง ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 66.3 มีหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน 1 แห่ง โดยหมู่บ้านมีหอกระจายข่าวใช้มาแล้วเฉลี่ย 7.2 ปี และมากที่สุด 16 ปี โดยหมู่บ้านร้อยละ 50.0 มีหอกระจายข่าวใช้มาแล้วตั้งแต่ 6-10 ปี ที่หอกระจายข่าวส่วนใหญ่หรือร้อยละ 52.3 ตั้งอยู่ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน โดยส่วนใหญ่หรือร้อยละ 84.4 ได้รับงบประมาณในการก่อสร้างจากสภาผู้แทนราษฎร ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่หรือร้อยละ 75.6 เปิดหอกระจายข่าวในช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 06.00 น. ถึง 06.30 น. โดยผู้ใหญ่บ้านทั้งหมด เปิดหอกระจายข่าวเพื่อแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์และรองลงมาร้อยละ 81.4 เปิดหอกระจายข่าวเพื่อเรียกประชุมในหมู่บ้าน และเปิดหอกระจายข่าวเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เฉลี่ย 4 ครั้งต่อสัปดาห์ มากที่สุด 7 ครั้ง โดยร้อยละ 43.0 เปิดตั้งแต่ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 94.2 ผู้เปิดหอกระจายข่าวในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เป็นผู้ใหญ่บ้าน มีกระทรวงที่ส่งเนื้อหาให้ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวมากที่สุด ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กล่าวคือร้อยละ 40.7 ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาให้บริการหอกระจายข่าวมากที่สุดพบว่าร้อยละ 44.2 เป็นเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล รองลงมาได้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่หรือร้อยละ 94.2 ไม่ได้รับสิ่งตอบแทนจากเจ้าหน้าที่ การชำระค่ากระแสไฟฟ้าในแต่ละเดือนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 79.1 ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ชำระ มีบางหมู่บ้านแต่เป็นส่วนน้อยที่ชาวบ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกันออก หอกระจายข่าวเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร กระจายข่าวเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร กระจายข่าวเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร กระจายข่าวส่วนใหญ่หรือร้อยละ 90.7 สามารถใช้ได้ตลอดปี มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่สามารถใช้ได้ตลอดปี โดยมีแหล่งงบประมาณที่ใช้ในการ

ซ่อมแซมร้อยละ 53.5 จากกองทุนหมู่บ้าน นอกจากนั้นได้จากผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และการเสนอขอจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามลำดับ

5.1.3 สภาพการใช้หอกระจายข่าวในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรปัญหา และอุปสรรค

5.1.3.1 สภาพการใช้

1.) ด้านตัวผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่หรือร้อยละ 72.1 ไม่มีการจัดตั้งทีมงาน มีเพียงร้อยละ 27.9 เท่านั้นที่มีการจัดตั้งทีมงาน และส่วนใหญ่หรือร้อยละ 62.8 ไม่มีการจัดทำ แผนการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าว ช่วงเวลาที่ผู้ใหญ่บ้านเปิดเทปความรู้ ทางการเกษตรเผยแพร่เป็นประจำส่วนใหญ่หรือร้อยละ 88.3 เปิดช่วงเช้า เวลา 06.00-07.30 น. โดยร้อยละ 69.8 เปิดครั้งละ 1-2 เรื่อง และร้อยละ 59.3 เปิดเทปความรู้ทางการเกษตรตั้งแต่ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ และผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 44.2 จะเปิดตั้งแต่ 1-2 ครั้งก่อนเลิกเปิด โดยร้อยละ 61.6 จะใช้รูปแบบเปิดเพลงก่อนเปิดเทปในการนำเสนอความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าว ผู้ใหญ่บ้านมีการประเมินผลและไม่ได้มีการประเมินผลการรับฟังความรู้ทางการเกษตรที่เผยแพร่ ผ่านหอกระจายข่าวจำนวนเท่ากัน กล่าวคือร้อยละ 50.0 และผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดไม่ได้รับคำตอบ แทนจากการเปิดเทปความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าว

2.) ด้านเนื้อหาสาระของเทป รูปแบบของเนื้อหาสาระของเทปความรู้ทางการ เกษตรในปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 36.0 บอกว่าเป็นบทความ และร้อยละ 32.6 บอกว่าเป็นการ สอนทาสลับกับเพลง นอกนั้นได้แก่สารคดี การตอบปัญหาทางการเกษตร และบทสัมภาษณ์ ตาม ลำดับ ผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 62.8 เห็นว่าเนื้อหาสาระของเรื่องมีความเหมาะสมกับท้องถิ่น และส่วน ใหญ่หรือร้อยละ 86.0 เห็นว่าเนื้อหาสาระของเรื่องเหมาะสมกับฤดูกาล และร้อยละ 51.1 มีความ เห็นว่าเกษตรกรผู้รับฟังเข้าใจในเนื้อหาที่เผยแพร่มาก ในปัจจุบันพบว่าจำนวนเรื่องของเทปความ รู้ทางการเกษตรต่อฉบับโดยเฉลี่ย 4 เรื่อง น้อยที่สุด 2 เรื่อง และมากที่สุด 8 เรื่อง โดยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 60.4 บอกว่ามีตั้งแต่ 3-4 เรื่อง ความยาวของเนื้อหาในแต่ละเรื่องก็นำมาเผยแพร่โดยเฉลี่ย 11 นาที น้อยที่สุด 3 นาที และสูงสุด 30 นาที ผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 46.5 ระบุว่าเนื้อหามีความยาว 6-10 นาที

3.) ด้านเทปบันทึกเสียงหรือตัวเทป ผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 61.6 ได้รับเทปไม่ สม่าเสมอ มีเพียงร้อยละ 38.4 ได้รับเทปสม่ำเสมอและครบตามจำนวน โดยผู้ใหญ่บ้านได้รับเทป ความรู้ทางการเกษตรในปี พ.ศ. 2538 เฉลี่ย 8 ฉบับ ต่ำสุด 2 ฉบับและสูงสุด 12 ฉบับ โดยร้อยละ 43.0 ได้รับ 10-12 ฉบับ ผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 59.3 เห็นว่าเทปมีคุณภาพดี

4.) ด้านตัวผู้ฟังหรือเกษตรกร ผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 69.8 ระบุว่าเกษตรกรหรือผู้ฟังไม่มีส่วนร่วมในการเปิด-ปิดหอกระจายข่าวเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร และผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 68.6 ระบุว่าผู้ฟังไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการในด้านเนื้อหาสาระของเทป และร้อยละ 61.6 ระบุว่าผู้ฟังไม่ได้มีการเสนอความต้องการความรู้ทางการเกษตร โดยผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่หรือร้อยละ 84.9 ระบุว่าผู้ฟังหรือเกษตรกรมีความสนใจในการรับฟังความรู้ทางการเกษตรที่เผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าว มีเพียงร้อยละ 15.1 ที่ระบุว่าผู้ฟังหรือเกษตรกรไม่มีความสนใจในการรับฟัง

5.1.3.2 ปัญหาและอุปสรรค

1.) ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้านมีปัญหาในระดับน้อยในเรื่องมีการกิจกรรมมากเกินไป โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดตั้งเวรคอยเปิดเป็นเวลา ควรแต่งตั้งคนเปิด-ปิดแทนกรณีไม่ว่าง และเจ้าหน้าที่ควรกำหนดตารางเปิดที่แน่นอน ปัญหาการติดตามนิเทศงานจากเจ้าหน้าที่ มีข้อเสนอแนะว่าควรมีเจ้าหน้าที่มาติดตามนิเทศงานอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาขาดคณะทำงาน มีข้อเสนอแนะว่าเจ้าหน้าที่ควรแต่งตั้งทีมงานเปิดเทปอย่างเป็นทางการ และปัญหาไม่ได้รับแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการทำหนังสือแต่งตั้งให้เป็นทางการ

ผู้ใหญ่บ้านไม่มีปัญหาเรื่องมีระดับการศึกษาต่ำ ครอบครัวไม่สนับสนุน และหอกระจายข่าวไม่ได้ตั้งอยู่บ้านตนเองทำให้ไม่สะดวกในการใช้

2.) ปัญหาเกี่ยวกับตัวหอกระจายข่าว

ตัวหอกระจายข่าวมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องขาดงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและซ่อมแซม โดยผู้ใหญ่บ้านมีข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดงบประมาณมาสนับสนุน และควรมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อไว้เป็นค่าใช้จ่าย ปัญหาขาดงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายในการชำระค่ากระแสไฟฟ้า ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่าควรให้สำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัดจัดงบประมาณสนับสนุนค่ากระแสไฟฟ้า และควรให้ทุกหน่วยงานที่มาให้บริการหอกระจายข่าวจัดงบประมาณสนับสนุน

ตัวหอกระจายข่าวมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในเรื่องเครื่องขยายเสียงมีกำลังต่ำ โดยผู้ใหญ่บ้านมีข้อเสนอแนะว่าควรเปลี่ยนเครื่องขยายเสียงเป็น 500 วัตต์ ของงบประมาณจากผู้เกี่ยวข้องซื้อเครื่องขยายเสียงใหม่ และควรสร้างหอใหม่ให้มีความสูงเพิ่มขึ้น ปัญหาเรื่องหอกระจายข่าวชำรุดบ่อยๆ มีข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาเครื่องใหม่ให้ ควรมีการ

จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อเตรียมงบประมาณไว้ซ่อมแซม และรัฐบาลควรสร้างหอกระจายข่าวเพิ่มให้

ตัวหอกระจายข่าวไม่มีปัญหา ในเรื่องการส่งเสียงรบกวนสมาชิกในหมู่บ้าน การมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาใช้บริการมาก และการมีอุปกรณ์ประกอบการกระจายเสียงไม่ดี

3.) ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเทป

เนื้อหาสาระของเทปมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในเรื่องเนื้อหาสาระไม่เหมาะสมกับฤดูกาลที่ต้องใช้ โดยผู้ใหญ่บ้านมีข้อเสนอแนะว่าควรให้เจ้าหน้าที่ส่งเทปให้เร็วขึ้นเพื่อให้ทันต่อการใช้ประโยชน์ ปัญหาเรื่องเนื้อหาสาระไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะว่าเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลควรสอบถามความต้องการของเกษตรกรแล้วเสนอต่อผู้ผลิตเทป และควรให้ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในเรื่องที่จะผลิต เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน และทราบความต้องการของชุมชนได้ดีกว่า

เนื้อหาสาระของเทปไม่มีปัญหา ในเรื่องเนื้อหามีความยากมากเกินไป เนื้อหาฟังเข้าใจยาก และรูปแบบการนำเสนอไม่เหมาะสม

4.) ปัญหาด้านเทปบันทึกเสียง

เทปบันทึกเสียงมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในเรื่องการส่งเทปล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการใช้ โดยผู้ใหญ่บ้านมีข้อเสนอแนะว่า การผลิตเทปควรให้เร็วขึ้น ควรมีการเร่งรัดการส่งเทปให้ทันต้นเดือน และควรให้ส่งเทปสม่ำเสมอและครบตามจำนวน และปัญหาเรื่องจำนวนเทปต่อปีมีน้อย ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มจำนวนเทปต่อปีให้มากขึ้น และควรเพิ่มจำนวนเรื่องที่ผลิตให้มากขึ้น

เทปบันทึกเสียงไม่มีปัญหา ในเรื่องคุณภาพเทปไม่ดี และเรื่องความชัดเจนของเสียงเทปไม่ดี

5.1.4 คุณลักษณะที่จำเป็นขององค์ประกอบของหอกระจายข่าวที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรในทัศนะของผู้ใหญ่บ้าน

1. ด้านตัวผู้ใหญ่บ้าน

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความสามารถในการเสนอของบประมาณจากทางราชการเพื่อใช้เป็นค่ากระแสไฟฟ้า โดยมีสาเหตุจาก ขาดค่ากระแสไฟฟ้า ผู้ใหญ่บ้านชำระค่ากระแสไฟฟ้าเอง รายได้ของผู้ใหญ่บ้านน้อย ค่าตอบแทนจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านน้อย และค่ากระแสไฟฟ้าสิ้นเปลืองมาก เรื่องปฏิบัติงานด้วยความเสียสละและเต็มใจ มีสาเหตุมาจาก ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้รับค่าตอบแทนจากการเปิดเทป และขาดการสร้างขวัญกำลังใจ

จากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เรื่องมีประสบการณ์ฝึกอบรมในเรื่องที่เผยแพร่ มีสาเหตุมาจาก ปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านไม่มีความรู้ในเรื่องที่เผยแพร่ เรื่องเคยทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ มีสาเหตุมาจาก ผู้ใหญ่บ้านไม่มีแนวทางปฏิบัติ เรื่องมีความรู้และประสบการณ์ในการกระจายเสียง มีสาเหตุมาจาก ผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ในเรื่องการกระจายเสียงไม่เพียงพอ และเรื่องมีความสนใจและเข้าชมการประกวดผลงานการเผยแพร่ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทำงานของผู้ใหญ่บ้านเฉื่อยและขาดแรงจูงใจ

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการประเมินผลการรับฟังของเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ มีสาเหตุมาจากปัจจุบันเจ้าหน้าที่ไม่ทราบความสนใจของเกษตรกรที่รับฟัง เจ้าหน้าที่ไม่ทราบความต้องการและปัญหาในการรับฟังของเกษตรกร เรื่องสามารถจัดตั้งคณะทำงานเผยแพร่ของหมู่บ้านกับเจ้าหน้าที่ มีสาเหตุมาจากปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านทำงานคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีคนทำงานแทนกรณีผู้ใหญ่บ้านติดธุระไม่สามารถเปิดเทปได้ เรื่องยินดีที่จะให้ความร่วมมือและรับการติดตามนิเทศประเมินผลงานจากเจ้าหน้าที่ มีสาเหตุมาจาก ผู้ใหญ่บ้านมีภารกิจมาก และการติดตามนิเทศงานของเจ้าหน้าที่ในปัจจุบันไม่ค่อยพบผู้ใหญ่บ้าน และเรื่องมีความพร้อมรับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก ปัจจุบันไม่ได้รับการแต่งตั้ง และไม่ใช้งานในหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

2. ด้านหอกระจายข่าว

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างพอเพียง โดยมีสาเหตุมาจาก ปัจจุบันขาดงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษา และเครื่องขยายเสียงชำรุดบ่อย เรื่องมีอุปกรณ์การส่งกระจายเสียงครบครันมีสาเหตุมาจากการส่งกระจายเสียงมีประสิทธิภาพไม่ดีพอ เรื่องกำลังเครื่องขยายเสียงมากพอมีสาเหตุมาจากการรับฟังของเกษตรกรไม่ได้ยินชัดเจนทุกหลังคาเรือนในหมู่บ้าน และเรื่องมีห้องทำงานสำหรับหอกระจายข่าวเป็นเอกเทศ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก ไม่มีที่เก็บอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทปความรู้ทางการเกษตรที่ดีและมีเสียงรบกวนจากภายนอกเวลาพูดกระจายเสียงหรือเปิดกระจายเสียง

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ลำโพงมีจำนวนมากกระจายข่าวรอบทิศ มีสาเหตุมาจากการส่งกระจายเสียงรับฟังได้ไม่ทั่วถึง เรื่องหอกระจายข่าวมีจำนวนมากในแต่ละหมู่บ้าน มีสาเหตุมาจากการตั้งบ้านเรือนยาวตามแนวถนนบ้านไกลหอกระจายข่าวรับฟังไม่ได้ และสามารถใช้แทนกันได้กรณีอีกจุดหนึ่งชำรุด และเรื่องหอมีระดับความสูง 20 เมตร ซึ่งมีสาเหตุมาจาก การส่งกระจายเสียงส่งไม่ได้ไกล

คุณลักษณะที่ไม่มีมีความจำเป็น ได้แก่ เรื่องเป็นหอกระจายข่าวสำหรับกรมส่งเสริมการเกษตรโดยเฉพาะ

3. ด้านเนื้อหาสาระของเทป

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องที่เผยแพร่เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยมีสาเหตุมาจาก เรื่องที่เผยแพร่ผู้ฟังนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย การจัดทำเทปจัดทำในส่วนกลาง และผู้ฟังไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ เรื่องเนื้อหาสาระของเรื่องเหมาะสมกับฤดูกาล มีสาเหตุมาจากการจัดส่งเทปล่าช้าไม่ทันฤดูกาล เรื่องที่ผลิตไม่ตรงกับช่วงที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ และเรื่องเนื้อหาอยู่ในรูปของการตอบปัญหา ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจุบันนำไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ เรื่องที่นำเสนอไม่ตรงกับปัญหาที่พบ และเป็นวิธีที่น่าสนใจและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่า

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เรื่องเนื้อหาอยู่ในรูปของบทความ โดยมีสาเหตุมาจาก เกษตรกรรับฟังเข้าใจได้ง่าย เรื่องเสียงบรรยายเป็นภาษากลาง มีสาเหตุมาจากภาษากลางเป็นภาษาราชการ เรื่องความยาวของเนื้อหาในแต่ละเรื่องไม่เกิน 5 นาที มีสาเหตุมาจากเรื่องที่มีเนื้อหายาวๆ ฟังแล้วจำได้ไม่หมด ไม่เสียเวลาในการรับฟังมาก และเกษตรกรต้องรีบไปทำงาน เรื่องมีเรื่องต่อตลับจำนวน 3-4 เรื่อง มีสาเหตุมาจากเกษตรกรสับสนในเนื้อหาเวลาเปิดหลายเรื่องติดต่อกัน เรื่องเสียงบรรยายเป็นทั้งชายและหญิง มีสาเหตุมาจาก ถ้าเสียงคนใดคนหนึ่งฝ่ายเดียวผู้ฟังจะเบื่อ มีความน่าสนใจในการรับฟังมากกว่า เรื่องอยู่ในรูปสารคดี มีสาเหตุมาจากเป็นรูปแบบที่น่าสนใจดี เรื่องความยาวของเนื้อหาในแต่ละเรื่องไม่เกิน 10 นาที มีสาเหตุมาจากถ้าเรื่องมีความยาวมากเกินไปผู้ฟังจำไม่ได้ และผู้ฟังมีเวลารับฟังไม่มาก เรื่องเสียงบรรยายเป็นภาษาท้องถิ่น (อีสาน) มีสาเหตุมาจากฟังแล้วเข้าใจดีเนื่องจากเป็นภาษาของตนเอง เรื่องต่อตลับจำนวน 1-2 เรื่อง มีสาเหตุมาจาก เรื่องที่รับฟังจะได้มีเนื้อหาละเอียดกว่าปัจจุบัน และเรื่องต่อตลับจำนวนมากกว่า 4 เรื่อง ซึ่งมีสาเหตุมาจากเกษตรกรมีความต้องการไม่เหมือนกัน และผู้ฟังมีการประกอบอาชีพแตกต่างกัน

คุณลักษณะที่ไม่มีความจำเป็น ได้แก่ เรื่องเสียงบรรยายเป็นเพศหญิงและเรื่องเสียงบรรยายเป็นเพศชาย

4. ด้านเทปบันทึกเสียง

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีเอกสารอ่านประกอบเรื่องที่เผยแพร่ มีสาเหตุมาจาก เกษตรกรไม่ได้มีการจดบันทึกขณะรับฟังการเผยแพร่ และเกษตรกรมีความจำไม่ดี และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ จำนวนเทปต่อปีมีมากเพียงพอ มีสาเหตุมาจาก ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านได้รับเทปไม่ครบ 12 ตลับต่อปี เรื่องที่น่าสนใจและมีประโยชน์มีมาก เรื่องคุณภาพของเทปมีความทนทานเปิดได้หลายครั้ง มีสาเหตุมา

จากเสียงของเทปไม่ชัดเจน และมีอายุการใช้งานสั้น เรื่องเทปได้รับการบรรจุกล่อง/หีบห่อที่ดี มีสาเหตุมาจาก ปัจจุบันกล่องใส่เทปมักแตกง่าย และไม่สามารถเก็บรักษาได้นาน

5. ด้านผู้ฟังหรือเกษตรกร

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องที่ยินดียิ่งจะเข้าร่วมในการบำรุงรักษา โดยมีสาเหตุมาจาก ปัจจุบันไม่มีกองทุนซ่อมแซม ผู้ฟังมีความรู้สึกลัวว่าหอกระจายข่าวเป็นของผู้ใหญ่บ้าน และขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อการซ่อมแซมจากหน่วยงานของทางราชการ เรื่องมีการเสนอความต้องการในเรื่องเนื้อหา มีสาเหตุมาจากเรื่องที่นำมาเผยแพร่ไม่ค่อยตรงความต้องการของผู้ฟัง ผู้ฟังไม่มีส่วนร่วม เรื่องการสอบถามเพิ่มเติมกรณีไม่เข้าใจหลังการรับฟังการเผยแพร่ มีสาเหตุมาจาก การรับฟังแล้วไม่เข้าใจและมีเวลาในการรับฟังไม่จบเรื่อง และเรื่องสามารถเสนอความต้องการรูปแบบของการจัดรายการ มีสาเหตุมาจากผู้ใหญ่บ้านจะจัดรายการตามความต้องการของตนเพียงคนเดียว

คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการขอเอกสารประกอบการรับฟัง โดยมีสาเหตุมาจากหลังจากการรับฟังจำไม่ได้ เรื่องมีความสนใจในการเสนอเวลาในการเปิดหอกระจายข่าว มีสาเหตุจากผู้ใหญ่บ้านเปิดตามความต้องการของตัวเอง และเวลาฟังไม่ตรงกับเวลาเปิด เรื่องมีความสนใจเข้าร่วมในการเปิด-ปิดการเผยแพร่ มีสาเหตุจากผู้ใหญ่บ้านทำงานคนเดียวเมื่อผู้ใหญ่บ้านติดธุระการเผยแพร่ก็จะงดไปด้วย การรับฟังของผู้ฟังไม่ต่อเนื่อง เรื่องมีการรวมกลุ่มในการรับฟัง มีสาเหตุมาจาก เมื่อการรับฟังไม่เข้าใจจะปรึกษากันได้ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ซึ่งปัจจุบันไม่มี เรื่องมีการจดบันทึกขณะรับฟังการเผยแพร่ มีสาเหตุมาจาก หลังการรับฟังจำไม่ได้ และเอกสารประกอบเทปยังไม่มี และเรื่องเกษตรกรมีส่วนร่วมเสนอความต้องการในเรื่องเสียงผู้บรรยาย มีสาเหตุมาจาก ปัจจุบันหน่วยงานของทางราชการผลิตตามความต้องการของตนเอง

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นขององค์ประกอบของหอกระจายข่าวที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรในทัศนะของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์นั้น สามารถนำข้อเสนอแนะทั้งจากความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้าน และจากนักศึกษา ผลสรุปได้ดังนี้

5.2.1.1 ข้อเสนอแนะของผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านได้เสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ด้านเกี่ยวกับตัวผู้ใหญ่บ้าน มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีการจัดตั้งเวรคอยเปิดหอกระจายข่าวเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรให้เป็นเวลา ควรแต่งตั้งคนเปิด-ปิดแทนกรณีไม่ว่างเจ้าหน้าที่ควรที่จะมีการกำหนดตารางเปิดที่แน่นอน ควรมีเจ้าหน้าที่ติดตามนิเทศงานอย่างสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่ควรแต่งตั้งทีมงานเปิดเทปอย่างเป็นทางการ ตลอดจนแต่งตั้งให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้เปิดเทปความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าวอย่างเป็นทางการด้วย

ด้านเกี่ยวกับหอกระจายข่าว มีข้อเสนอแนะดังนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดงบประมาณสนับสนุน ควรมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อไว้เป็นค่าใช้จ่าย ควรให้สำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด จัดงบประมาณสนับสนุนค่ากระแสไฟฟ้า ควรให้หน่วยงานที่มาให้บริการหอกระจายข่าวจัดงบประมาณมาสนับสนุน ควรเปลี่ยนเครื่องขยายเสียงเป็น 500 วัตต์ ของงบประมาณจากผู้เกี่ยวข้องซื้อเครื่องขยายเสียงใหม่ ควรสร้างหอใหม่ให้มีความสูงชันกว่าปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาเครื่องใหม่ให้ และรัฐบาลควรสร้างหอกระจายข่าวเพิ่มให้

ด้านเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเทป มีข้อเสนอแนะดังนี้ควรให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจัดส่งเทปให้เร็วขึ้นเพื่อให้ทันต่อการใช้ประโยชน์ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลควรสอบถามความต้องการของเกษตรกรแล้วเสนอต่อผู้ผลิตเทป และควรให้ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในเรื่องที่จะผลิตเนื่องจากผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนของหมู่บ้านและทราบความต้องการของชุมชนได้ดีกว่า

ด้านเกี่ยวกับเทปบันทึกเสียง มีข้อเสนอแนะดังนี้ การผลิตเทปควรให้เร็วขึ้น ควรมีการเร่งรัดการส่งเทปให้ทันต่อต้นเดือน ควรให้ส่งเทปสม่ำเสมอและครบตามจำนวน ควรเพิ่มจำนวนเทปต่อปีให้มากขึ้น และควรเพิ่มจำนวนเรื่องที่ผลิตให้มากขึ้น

5.2.1.2 ข้อเสนอแนะของผู้ทำการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ดังนี้

1. ควรดำเนินการแต่งตั้งให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้เปิดเทปความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ
2. ควรมีการจัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหอกระจายข่าวเพื่องานส่งเสริมการเกษตรมาสนับสนุน
3. ควรจัดหาค่าตอบแทนให้แก่ผู้ใหญ่บ้านเพื่อการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามสมควร
4. ควรมีการออกติดตามนิเทศหอกระจายข่าวอย่างสม่ำเสมอ โดยเจ้าหน้าที่ทั้งระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ตลอดจนระดับภาคและระดับกรมฯ

5. ควรให้ผู้ฟังหรือเกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการผ่านผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เพื่อเสนอต่อผู้รับผิดชอบในการผลิตต่อไป เพื่อให้เรื่องที่เกิดขึ้นเหมาะสมกับความต้องการและท้องถิ่นมากที่สุด อันจะทำให้ผู้ฟังหรือเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรับฟังมากที่สุด

6. ควรมีการจัดทำเอกสารประกอบเรื่อง พร้อมส่งมากับเทปทุกเรื่อง

7. เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลควรส่งเทปให้ผู้ใหญ่บ้านให้มีความสม่ำเสมอและครบตามจำนวน

8. ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังหรือเกษตรกรที่มีความสนใจมีส่วนร่วมในการดำเนินรายการเข้าร่วมคณะทำงานเปิดเทปความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าว

9. ควรนำเอาภูมิปัญญาของชาวบ้านเสนอเป็นความรู้ทางการเกษตรเผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าว

10. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรผ่านหอกระจายข่าวตลอดไป ถึงแม้ว่าโครงการจะสิ้นสุดลง

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องความต้องการของเกษตรกรในด้านความรู้ทางการเกษตรที่เผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

2. ควรศึกษาเพื่อหาแนวทางการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร

3. ควรศึกษาเพื่อหาวิธีการที่จะทำให้ผู้ฟังหรือเกษตรกรสามารถรับฟังความรู้ทางการเกษตรที่เผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าวได้ขณะทำงาน โดยไม่เสียเวลาในการทำงาน

4. ควรศึกษาเพื่อหาวิธีการที่ทำให้หอกระจายข่าวสามารถกระจายเสียงดังอย่างทั่วถึง และรับฟังได้อย่างชัดเจนทั่วทั้งหมู่บ้าน